OBODONLASHTIRISH ISHLARIDA ISHLAYDIGAN AYOLLAR UCHUN MAXSUS KIYIMNING IJTIMOIY AHAMIYATI

Abdullayeva Gulchexra Shuxratovna
Buxoro davlat texnika universiteti, "Yengil sanoat muhandisligi va dizayn" kafedrasi o'qituvchi-stajyori
E-mail: *gulchehra.2011@mail.ru*

Annotatsiya: Ushbu maqolada obodonlashtirish sohasida mehnat qiluvchi ayollar uchun maxsus kiyimlarning ijtimoiy ahamiyati, ularning xavfsizlik, gender tengligi va jamiyatdagi ijobiy imidjni shakllantirishdagi o'rni tahlil qilinadi. Tadqiqotda maxsus kiyimning ergonomik, gigiyenik, estetik va madaniy jihatlari, shuningdek, uning mehnat unumdorligi va ijtimoiy barqarorlikka ta'siri yoritilgan.

Kalit so'zlar: maxsus kiyim, obodonlashtirish, xavfsizlik, gender tengligi, ijtimoiy ahamiyat.

Abstract: This article analyzes the social significance of special clothing for women working in the landscaping sector, its role in promoting safety, gender equality, and creating a positive image in society. The study highlights the ergonomic, hygienic, aesthetic, and cultural aspects of special clothing, as well as its impact on labor productivity and social stability.

Keywords: special clothing, beautification, safety, gender equality, social significance.

Аннотация: В статье анализируется социальная значимость специальной одежды для женщин, работающих в сфере благоустройства, её роль в обеспечении безопасности, гендерного равенства и формировании позитивного имиджа в обществе. В исследовании рассматриваются эргономические, гигиенические, эстетические и культурные аспекты специальной одежды, а также её влияние на производительность труда и социальную стабильность.

Ключевые слова: спецодежда, благоустройство, безопасность, гендерное равенство, социальная значимость.

Kirish

Mamlakatimizda shaharsozlik va obodonlashtirish ishlari davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ko'chalarning, xiyobon va bog'larning tartibga keltirilishi, ekologik muhitning yaxshilanishi hamda shahar estetik qiyofasining saqlanishi bevosita ushbu sohada mehnat qiluvchi kishilarning fidokorona faoliyatiga bog'liqdir.

So'nggi yillarda ayollarning obodonlashtirish sohasiga faol jalb etilishi kuzatilmoqda. Bu nafaqat ularning iqtisodiy faolligini oshiradi, balki gender tengligini ta'minlashda ham muhim ahamiyatga ega. Shu bilan birga, ayollarning

ISSN 3030-3907

mehnat jarayonida xavfsizligi va sog‘lig‘i uchun maxsus kiyimlarning ishlab chiqilishi dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Mazkur maqolada obodonlashtirish ishlarida ishlaydigan ayollar uchun maxsus kiyimlarning ijtimoiy ahamiyati keng qamrovda tahlil qilinadi.

Asosiy qism

Obodonlashtirish ishlarida xavfsizlik eng asosiy omillardan biridir. Ayollar uchun ishlab chiqilgan maxsus kiyimlar yorqin ranglarga, reflektiv elementlarga ega bo‘lib, yo‘l harakati qatnovi yaqinida ularning ko‘rinishini ta’minlaydi. Bu esa turli ko‘ngilsiz hodisalar xavfini kamaytiradi.

Maxsus matolardan tayyorlangan kiyimlar shamol, yomg‘ir, issiq quyosh nurlari va chang kabi tashqi ta’sirlardan himoya qiladi. Bundan tashqari, ayrim ish jarayonlarida kimyoviy moddalar va mexanik jarohatlar xavfi mavjud bo‘lganligi sababli, chidamli materiallardan foydalanish muhimdir.

Ayollar uchun mo‘ljallangan maxsus kiyimlarda ergonomika alohida o‘rin tutadi. Harakat erkinligini ta’minlaydigan kesim, nafas oluvchi mato, terini qo‘zg‘amasligi va ortiqcha charchashni kamaytirishi mehnat unumdorligini oshiradi.

Gigiyenik talablar ham katta ahamiyatga ega: issiq havoda terlashning oldini olish, sovuq havoda organizmni shamollashdan saqlash, yuvilishi oson matolardan foydalanish ayollarning sog‘lig‘ini asrashga xizmat qiladi.

Jamiyatda uzoq vaqt davomida og‘ir jamoat ishlari faqat erkaklar zimmasidagi vazifa sifatida qaralgan. Ammo bugungi kunda ayollar ham obodonlashtirish sohasida faoliyat yuritmoqda.

Ayollar uchun maxsus ishlab chiqilgan zamonaviy ish kiyimlari ularning mehnatini jamoatchilik oldida e’tirof etishga yordam beradi. Bu, o‘z navbatida, gender stereotiplarini kamaytiradi hamda ayollarning ijtimoiy hayotdagi mavqeini mustahkamlaydi.

Ish kiyimining dizayni nafaqat funksional, balki estetik jihatdan ham talabga javob berishi kerak. Milliy qadriyatlar va mahalliy urf-odatlar inobatga olingan holda ishlab chiqilgan kiyimlar ayollarning o‘zini erkin va qulay his qilishiga xizmat qiladi.

Masalan, ayrim hollarda kiyim dizaynida hijob kiyuvchi ayollar uchun ham mos variantlarni yaratish, turli tana tuzilmalariga mos kesimlarni taklif etish muhim hisoblanadi.

Maxsus kiyimning qulayligi va xavfsizlik xususiyatlari mehnat unumdorligini oshiradi. Ayollar o‘zini qulay va ishonchli his qilgan sharoitda ishga bo‘lgan ishtiyoqi ortadi.

ISSN 3030-3907

Bundan tashqari, ish beruvchi tomonidan sifatli maxsus kiyim taqdim etilishi xodimlarning mehnatini qadrlash va rag‘batlantirishga xizmat qiladi. Bu esa ularning ishga sodiqligini oshirib, ijtimoiy barqarorlikka ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Dunyoning rivojlangan mamlakatlarida, jumladan, Germaniya, Yaponiya va Janubiy Koreyada obodonlashtirish ishlarida ayollarning mehnat xavfsizligi alohida e’tibor ostida turadi. U yerda maxsus kiyimlar:

-ekologik toza va qayta ishlanishi mumkin bo‘lgan matolardan tayyorlanadi;

-ishchi ayollarning turli ehtiyojlari va tana o‘lchamlariga mos ravishda ishlab chiqiladi;

-dizaynda ergonomika, zamonaviy texnologiyalar va estetik talablarga katta e’tibor qaratiladi.

1-rasm. Maxsus kiyimning ijtimoiy ahamiyati

Bu tajribalarni mahalliy sharoitda ham qo‘llash ijobiy natija beradi.

Bugungi kunda ish kiyimlari ishlab chiqarishda texnologik yangiliklardan foydalanish tendensiyasi kuchaymoqda. Jumladan:

- **Smart-mato** – nafas oluvchi va namlikni tezda chiqaruvchi tolalar;
- **Nano-qoplamalar** – matoni suv, yog‘ va changdan himoya qiladi;
- **Issiqlikni tartibga soluvchi qatlamlar** – sovuq va issiq havoda qulaylikni ta’minlaydi.

Agar ushbu innovatsion yondashuvlar obodonlashtirish ishlarida ham keng qo‘llansa, ayollarning mehnat sharoitlari yanada yaxshilanadi.

Tahliliy misollar va amaliy tavsiyalar

- Yorqin ranglar va reflektiv elementlardan foydalanish;
- Nafas oluvchi, suv va changga chidamli matolardan tikish;

ISSN 3030-3907

- Turli tana o‘lchamlari va ehtiyojlariga mos ergonomik kesimlarni ishlab chiqish;
- Madaniy qadriyatlarga mos dizayn variantlarini taklif etish;
- Xodimlar ehtiyojlariga qarab maxsus poyabzal, qo‘lqop va bosh kiyimlar bilan ta’minlash;
- Innovatsion texnologiyalardan foydalanib, zamonaviy va ekologik toza kiyimlar ishlab chiqish.

Shunday qilib, Ayollar uchun maxsus ish kiyimlari nafaqat xavfsizlik va sog‘liqni ta’minlaydi, balki ularning jamiyatdagi mavqeini mustahkamlaydi. Shu orqali gender tengligi rivojlanadi, stereotiplar yengiladi va ijtimoiy barqarorlikka hissa qo‘shiladi.

Xalqaro tajribadan foydalanish, mahalliy sharoitga mos dizaynlar ishlab chiqish hamda innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish orqali obodonlashtirish sohasida ishlaydigan ayollarning mehnat samaradorligi va ijtimoiy ahamiyati yanada ortadi.

Obodonlashtirish ishlarida ayollar uchun maxsus kiyim yaratish nafaqat xavfsizlik va gigiyena talablarini bajaradi, balki ularning ijtimoiy mavqeini mustahkamlash, gender tengligini ta’minlash va mehnat unumdorligini oshirishda ham muhim omil hisoblanadi.

Shu bois, ushbu masala ilmiy, texnologik va ijtimoiy jihatdan har tomonlama o‘rganilishi va amaliyotga tadbiq etilishi dolzarbdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Абдуллаева Г. KIYIM ISHLAB CHIQARISHDA GAVDA O ‘LCHAM BELGILARINI TAHLIL QILISH //Свет науки. – 2025. – №. 10 (45).
2. Темирова, Г. И., Юлдашева, С., Эргашева, З., & Ишанкулова, М. (2024). ИННОВАЦИОН ТЕХНОЛОГИЯ АСОСИДА КИЙИМ ТАЙЁРЛАШ УСУЛЛАРИ. BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI, 4(1), 134-138.
3. Абдуллаева Г. Ш. Изучение динамической антропометрии и проектирования подростковой одежды //Международный научно-практический электронный журнал «Моя профессиональная карьера. – 2022. – Т. 16.
4. Abdullayeva G. S. TIKUVCHLIK SANOATIDA TEXNOLOGIK OQIM USULINING ASOSIY BOSQICHLARI //Scientific progress. – 2023. – Т. 4. – №. 2. – С. 378-381.
5. Абдуллаева Г. Ш., Турсунова З. Н. Изучение динамической антропометрии и возможности её применения для изготовления одежды различного назначения //Молодой ученый. – 2014. – №. 2. – С. 95-98.

ISSN 3030-3907

6. Gulchekra A. Study of dynamic anthropometry for making clothes for various purposes //Universum: технические науки. – 2022. – №. 2-7 (95). – С. 43-46.
7. Temirova G. I. Resource thrifty methods of connecting natural fur to main detail //NOVATEUR PUBLICATIONS. JournalNX-Multidisciplinary Peer Reviewed Jurnal. – 2020. – Т. 6. – №. 5. – С. 45.
8. Абдуллаева Г. ПРОИЗВОДСТВЕННАЯ СТРУКТУРА ПРЕДПРИЯТИЯ ПО ИЗГОТОВЛЕНИЮ ШВЕЙНЫХ ИЗДЕЛИЙ //Yangi O ‘zbekiston ustozlari. – 2024. – Т. 2. – №. 28. – С. 158-162.
9. Хужаева М. Б. KIYIMLARNI TIKISHDA INSON TANASI O’LCHAMLARINI OLISH USULLARI //Scientific progress. – 2023. – Т. 4. – №. 3. – С. 49-57.
10. Abdullayeva G. S. Tikuvchilikda zamonaviy jihozlar tanlash sifatli buyum ishlab chiqarishning asosiy omili //Science and Education. – 2024. – Т. 5. – №. 2. – С. 212-214.

ISSN 3030-3907